

Suvremeni prijevod

Language: hrvatski (Croatian)

Provided by: Bible League International.

Copyright and Permission to Copy

Taken from the Croatian Easy-to-Read Version © 2002 by Bible League International.

PDF generated on 2017-08-16 from source files dated 2017-08-16.

94a34d84-104b-5079-bd79-68771557b8e0

ISBN: 978-1-5313-1297-8

Poslanica

Galaćanima

1 Pozdrav od Pavla, apostola. Mene nisu ljudi postavili za apostola niti su me oni poslali, već Isus Krist i Bog Otac koji je podigao Isusa od mrtvih.

²Ja i sva braća koja su sa mnom šaljem ovo pismo crkvama u Galaciji.

³Neka s vama budu milost i mir od Boga, Oca našega, i od Gospodina Isusa Krista, ⁴koji je predao samog sebe za naše grijehе, da bi nas oslobodio od ovoga zlog svijeta u kojem živimo, u skladu s voljom Boga, našeg Oca. ⁵Njemu zauvijek sva slava. Amen!

Samo je jedna Radosna vijest

⁶Čudim se kako ste se tako brzo okrenuli od Boga i povjerovali u neku drugu Radosnu vijest. ⁷Uistinu, ono što oni propovijedaju nije samo neki drugi oblik te iste Radosne vijesti, nego vas ti ljudi uznemiruju i pokušavaju izmijeniti Radosnu vijest o Kristu. ⁸Mi smo vam propovijedali istinitu Radosnu vijest, ali čak i ako vam mi ili anđeo s neba propovijeda neku drugu Radosnu vijest, neka je proklet. ⁹Rekli smo već, i ja to sada ponavljam: propovijeda li vam itko Radosnu vijest koja se razlikuje od one koju ste prihvatili, neka bude proklet.

¹⁰Zvuči li to kao da pokušavam dobiti odobravanje ljudi ili Božje odobravanje? Pokušavam li udovoljiti ljudima? Kad bih udovoljavao ljudima, ne bih bio Kristov sluga.

Pavlova služba

¹¹Braćo i sestre, želim da znate da Radosna vijest koju sam vam propovijedao nije ljudska poruka. ¹²Ja je nisam primio ni od kojeg čovjeka niti me ikoji čovjek naučio Radosnu vijest — objavio mi ju je Isus Krist.

¹³Čuli ste o mojem prijašnjem životu u židovskoj vjeri i znate da sam nemilosrdno progonio Božju crkvu i pokušavao je uništiti. ¹⁴Nadmašio sam mnoge Židove svog vremena i sve više napredovao u židovskoj vjeri, jer sam bio vrlo odan učenjima i običajima koje sam naslijedio od predaka.

¹⁵Ali Bog me izabrao još dok sam bio u majčinoj utrobi i u svojoj me milosti pozvao da mu služim. ¹⁶I kad je bila njegova volja da mi objavi svoga Sina, da bih propovijedao o njemu među nežidovskim narodima, nisam se posavjetovao ni s jednim ljudskim bićem ¹⁷niti sam išao u Jeruzalem onima koji su prije mene bili apostoli. Umjesto toga, otišao sam odmah u Arabiju i potom se vratio u Damask.

¹⁸Zatim, nakon tri godine, otišao sam u Jeruzalem da se upoznam s Petrom[†] i ostao s njim dva tjedna. ¹⁹Nisam vidio ni jednoga drugog apostola, osim Jakova, Gospodinova brata. ²⁰Bog mi je svjedok da je ovo što vam pišem istina. ²¹Nakon toga, otišao sam u pokrajine Siriju i Ciliciju.

²²Ali Kristove zajednice u Judeji nisu me osobno poznavale. ²³One su samo bile čule da ljudi govore: »Onaj koji nas je prije progonio sada navješćuje vjeru koju je prije pokušavao uništiti.« ²⁴I hvalili su Boga zbog mene.

*1:2 **Galacija** Najvjerojatnije područje u kojem je Pavao osnovao crkve na svojem prvom misijskom putovanju. Vidi Dj 13. i 14. poglavlje.

†1:18 **Petar** U izvorniku »Kefa«, židovsko ime za Petra. On je bio jedan od dvanaestorice apostola. Isto u 2,7.

Ostali apostoli prihvaćaju Pavla

2 Nakon četrnaest godina ponovno sam otišao u Jeruzalem. Barnaba je išao sa mnom, a poveo sam i Tita. ²Otišao sam jer je Bog pokazao da bih trebao ići. U osobnom susretu s nekim utjecajnim ljudima izložio sam Radosnu vijest koju sam propovijedao među nežidovskim narodima, tako da moj rad — bilo prijašnji ili sadašnji — ne propadne.

³Čak ni od Tita, koji je Grk, nisu zahtijevali da se obreže. ⁴Pitanje obrezanja došlo je na red zbog lažne braće, koja su se potajno uvukla u naše redove; prikrali su se da nas uhode u slobodi koju imamo u Isusu Kristu i da bi nas učinili robovima. ⁵Ali mi se ni na trenutak nismo pokorili zahtjevima lažne braće, tako da bi istina Radosne vijesti mogla ostati čvrsta među vama nežidovskim vjernicima.

⁶Bili su tamo i neki utjecajni ljudi. Meni je svejedno što su oni: svi su ljudi jednaki pred Bogom. U svakom slučaju, ti ugledni ljudi ništa nisu dodali Radosnoj vijesti koju propovijedam. ⁷Ali vidjeli su da mi je bilo povjereno propovijedanje Radosne vijesti nežidovskim narodima, kao što je Petru povjereno propovijedanje Radosne vijesti Židovima. ⁸Jer Bog je Petra učinio apostolom za Židove, a isti je Bog mene učinio apostolom za nežidovske narode. ⁹Jakov, Petar i Ivan, koji su bili smatrani vođama, prepoznali su milost koju mi je Bog dao i prihvatili su Barnabu i mene kao suradnike. Složili su se da mi idemo propovijedati nežidovskim narodima, a da oni propovijedaju Židovima. ¹⁰Samo su nas molili da ne zaboravimo pomagati siromašnima, kao što sam i namjeravao činiti.

Pavao i Petar

¹¹Ali kad je Petar došao u Antiohiju, otvoreno sam mu se suprotstavio jer je bez sumnje bio u krivu. ¹²Naime, u Antiohiji se Petar prvo družio i jeo s nežidovskim kršćanima, ali kada su onamo došli neki Jakovljevi ljudi, Petar se povukao i odvojio od nežidova. Bojao se Židova koji vjeruju da se nežidovi moraju obrezati kako bi postali dio Božjeg naroda. ¹³I ostali Židovi pridružili su mu se u njegovu licemjerju. Čak je i Barnaba bio zaveden njihovim licemjerjem. ¹⁴Kad sam vidio da se ne ponašaju u skladu s istinom Radosne vijesti, rekao sam Petru pred svima: »Ti koji si Židov živiš kao nežidov. Zašto onda tjeraš nežidove da žive kao Židovi?«

¹⁵Mi smo Židovi po rođenju i ne pripadamo nežidovskim grešnicima. ¹⁶Znamo da čovjek nije opravdan time što se pridržava Zakona, nego po vjeri u Isusa Krista. Zato smo i povjerovali u Krista Isusa, da bismo bili opravdani pred Bogom zbog vjere u Krista, a ne zbog držanja Zakona.

¹⁷Jer nitko neće biti opravdan vršenjem Zakona. I mi Židovi došli smo Kristu da budemo opravdani pred Bogom. Dakle, jasno je da smo i mi bili grešnici. Znači li to da Krist od nas pravi grešnike? Naravno da ne! ¹⁸Ako ponovno počnem zagovarati ono što sam napustio, postajem prijestupnik. ¹⁹Doista, ja sam umro Zakonu, taj isti Zakon to mi je učinio, da bi živio za Boga. Želim time reći da sam razapet s Kristom ²⁰i ne živim više ja, nego Krist živi u meni. Život kojeg sada živim u svom tijelu živim po vjeri u Božjega Sina koji me volio i predao samoga sebe da me spasi. ²¹Ne prezirem Božju milost jer kad bi nas Zakon mogao opravdati pred Bogom, Kristova bi smrt bila nepotrebna.

Božji blagoslovi primaju se vjerom

3O, bezumni Galaćani! Zar vas je netko začarao? Tako sam vam jasno ispričao o tome kako je Isus bio razapet kao da vam je to netko naslikao pred očima. ²Želio bih čuti od vas samo jedno: jeste li primili Duha tako što ste se pridržavali Zakona? Ne, već tako što ste slušali i povjerovali u Radosnu vijest. ³Zar ste toliko nerazumni da život koji ste započeli u Duhu pokušavate nastaviti ljudskim naporima? ⁴Zar ste uzalud toliko trpjeli? Nadam se da niste. ⁵Bog je taj koji vam obilno daruje Duha i čini čuda među vama. Čini li Bog sve to zato što ste izvršavali što naučava Zakon ili zato što ste povjerovali u poruku Radosne vijesti?

⁶To je isto kao što piše u Svetom pismu o Abrahamu: »On je vjerovao Bogu i Bog je prihvatio njegovu vjeru. Vjera ga je učinila pravednim pred Bogom.« ⁷Znajte, dakle, da su oni koji vjeruju Bogu prava Abrahamova djeca. ⁸A Sveto pismo je pretkazalo da će Bog opravdati nežidove po njihovoj vjeri, te je unaprijed navijestilo Abrahamu: »Svi će narodi biti blagoslovljeni po tebi.«[†] ⁹Stoga, kao što je Abraham vjerovao i bio blagoslovljen, oni koji vjeruju bit će blagoslovljeni kao i on. ¹⁰Ali oni koji se oslanjaju na pridržavanje Zakona pod prokletstvom su. Sveto pismo kaže: »Proklet je svaki onaj koji ne slijedi i ne vrši sve što piše u knjizi Zakona.«[‡] ¹¹Jasno stoji u Zakonu da nitko

nije pravedan pred Bogom prema Zakonu, jer pisano je: »pravednik će živjeti po vjeri.«[†] ¹²A Zakon se ne oslanja na vjeru, nego kaže u Svetom pismu: »Onaj tko se pridržava odredbi Zakona, naći će život.«[§] ¹³Krist nas je otkupio od prokletstva Zakona tako što je umjesto nas postao proklet, jer stoji pisano: »Proklet je svatko tko je obješen o drvo.«^{**} ¹⁴Krist je umro takvom smrću da bi blagoslov obećan Abrahamu mogao doći na sve narode. Umro je da po vjeri u njega^{††} primimo Duha kojeg nam je Bog obećao.

Zakon i obećanje

¹⁵Braćo i sestre, dat ću vam primjer iz svakodnevnoga života. Ljudi sklapaju ugovore među sobom kojima se, kad se jednom ovjere, ne može ništa dodati ni oduzeti. Tako je i s ovim. ¹⁶Obećanja su bila dana Abrahamu i njegovu Potomku. Vidite da se ne kaže »njegovim potomcima«, kao da bi se odnosilo na mnoge ljude. Ne, nego se odnosi na jednoga čovjeka — »i tvojem Potomku«^{‡‡} — a to je Krist. ¹⁷Pritom mislim na ovo: Zakon je utvrđen četiristo trideset godina nakon što je Bog sklopio Savez s Abrahamom. Zato nije ni mogao ukinuti ugovor što ga je Bog već prije ovjerio i tako poništiti Božje obećanje. ¹⁸Kad bi nasljedstvo ovisilo o Zakonu, ne bi više ovisilo o obećanju, a Bog je obećanjem dao blagoslove Abrahamu na dar.

¹⁹Što je onda bila svrha Zakona? On je bio dodan obećanju zbog prijestupa,

*3:6 Citat iz Post 15,6.

†3:8 Citat iz Post 12,3.

‡3:10 Citat iz Pnz 27,26.

†3:11 Citat iz Hab 2,4; usp. Rim 1,17.

§3:12 Vidi Lev 18,5.

**3:13 Citat iz Pnz 21,23.

††3:14 *po vjeri u njega* Doslovno: »vjerom«. Moguće značenje: »po Kristovoj vjernosti.«

‡‡3:16 *i tvojem Potomku* Doslovno: »sjemenu« Post 12,7.

da vrijedi do dolaska Potomka kojem je dano obećanje. Zakon su donijeli anđeli, uz pomoć Mojsija* kao posrednika.²⁰ No, posrednik nije potreban ako postoji samo jedna strana, a Bog je samo jedan.

Svrha Mojsijeva zakona

²¹ Znači li to da se Zakon suprotstavlja Božjim obećanjima? Naravno da ne! Kad bi postojao zakon koji bi ljudima mogao dati život, tada bi pravednost dolazila po tom zakonu.²² Ali Sveto pismo proglašava da je cijeli svijet zarobljen grijehom. A zašto? Zato da bi obećanje koje se ostvaruje vjerom bilo dano onima koji vjeruju u Isusa Krista.

²³ Prije nego je došla vjera bili smo zarobljeni Zakonom, dok nam Bog nije objavio put vjere koji je imao pokazati.²⁴ Zakon je bio naš skrbnik do Krista, da bismo mogli biti opravdani pred Bogom po našoj vjeri.²⁵ Ali sada, otkako je došla vjera, nismo više pod nadzorom skrbnika.

²⁶ Po vjeri ste svi vi Božja djeca† u Kristu Isusu.²⁷ Jer svi vi koji ste kršteni u Krista, odjenuli ste se u Krista.²⁸ Nema razlike između Židova i Grka. Nema razlike između robova i slobodnjaka. Nema razlike između muškarca i žene, jer svi ste vi jedno u Kristu Isusu.²⁹ Budući da pripadate Kristu, vi ste Abrahamovi potomci i primili ste nasljedstvo po obećanju koje je Bog dao Abrahamu.

4 Ono što želim reći jest ovo: dok je nasljednik dijete, ne razlikuje se od roba iako je vlasnik svega.² Pod nadzorom je čuvara i upravitelja do vremena koje je odredio njegov otac.³ Na isti smo način i mi, dok smo bili djeca,

robovali beskorisnim pravilima ovoga svijeta.⁴ Ali kad je nastupilo pravo vrijeme za to, Bog je poslao svoga Sina kojeg je rodila žena i koji je bio podložan Zakonu,⁵ kako bi Sin mogao otkupiti one koji su pod Zakonom i učiniti ih svojom djecom.

⁶ Budući da ste njegova djeca, Bog je poslao Duha svojega Sina u vaša srca koji kliče — »Abba[‡], Oče!«⁷ Tako više nisi rob, nego sin. A budući da si sin, Bog te učinio svojim nasljednikom.

⁸ Prije, dok niste poznavali Boga, robovali ste bogovima koji nisu pravi bogovi.⁹ Ali sada kada poznajete Boga — ili, radije, sada kada Bog poznaje vas, kako to da se vraćate slabim i beskorisnim pravilima i ponovno im želite robovati?¹⁰ Vi slavite određene dane, mjesece, godišnja doba i godine.¹¹ Bojim se za vas, da se možda nisam uzalud trudio oko vas.

¹² Braćo i sestre, preklinjem vas: budite kao ja, jer ja sam postao kao vi. Niste mi učinili ništa loše.¹³ Kao što znate, prvi put sam došao k vama jer sam bio bolestan i propovijedao vam Radosnu vijest.¹⁴ I premda vam je moja bolest bila na teret, niste me prezreli niti odbacili. Umjesto toga, primili ste me s dobrodošlicom kao da sam Božji anđeo. Primili ste me kao da je došao sâm Krist Isus!¹⁵ Tada ste bili radosni. Gdje je sada ta radost? Sjećam se da biste tada učinili sve za mene. Iskopali biste svoje oči i dali mi ih, samo da ste mogli.¹⁶ Jesam li vam postao neprijatelj govoreći vam istinu?

¹⁷ Ti vas ljudi gorljivo pokušavaju pridobiti za sebe, ali ne radi vašeg dobra, nego vas pokušavaju okrenuti pro-

*3:19 *Mojsija* Dodano »Mojsija« zbog boljeg razumijevanja teksta.

†3:26 *Božja djeca* Doslovno: Sinovi Božji. U Pavlovo vrijeme sinovi su primali obiteljsko nasljedstvo.

‡4:6 *Abba* Aramejski izraz kojim su se djeca obraćala ocu (»tata«).

tiv mene, da slijedite samo njih. ¹⁸ Dobro je da se netko zanima za vas, ali samo ako je to s dobrom namjerom. To je istina koja vrijedi i onda kad sam s vama i kad sam odsutan. ¹⁹ Djeco moja, zbog vas još jednom proživljam porođajne muke, sve dok se u vama ne oblikuje Krist. ²⁰ Volio bih biti s vama u ovom trenutku i razgovarati na drugi način jer sam u nedoumici zbog vas.

Primjer Hagare i Sare

²¹ Recite mi, vi koji želite i dalje biti pod Zakonom, zar ne čujete što piše u Zakonu? ²² Piše da je Abraham imao dva sina. Jednoga je rodila ropkinja, a drugoga slobodna žena. ²³ Ropkinjin sin rođen je po prirodnim zakonima, a sin slobodne žene po Božjem obećanju.

²⁴ Ova pripovijest ima preneseno značenje. Žene predstavljaju dva saveza. Jedan je savez s brda Sinaj, od kojeg su rođeni ljudi za ropstvo — Hagara predstavlja taj savez. ²⁵ Ona predstavlja i brdo Sinaj u Arabiji, poput današnjega Jeruzalema, jer je u ropstvu zajedno sa svojom djecom. ²⁶ Ali nebeski je Jeruzalem slobodna žena i ona je naša majka. ²⁷ U Svetom pismu piše:

»Veseli se, ženo, koja ne možeš rađati, raduj se i kliči, ženo, koja nemaš porođajne bolove, jer djeca neudane žene brojnija su od djece udane.«*

^{28–29} Jedan je Abrahamov sin rođen po prirodnim zakonima, a drugi po snazi Duha. Vi ste, braćo i sestre, poput Izaka, rođeni po Božjem obećanju. Kao što je i onda sin koji je rođen po prirodnim zakonima progonio onoga koji je rođen snagom Duha, tako je i sada. ³⁰ Ali što piše u Svetom pismu? »Pošalji rop-

kinju i njezinog sina od kuće, jer ropkinjin sin neće biti nasljednik zajedno sa sinom slobodne žene.«† ³¹ Braćo i sestre, mi nismo djeca ropkinje nego slobodne žene.

Odgovornosti u slobodi

5 Krist nas je oslobodio i sada smo slobodni. Zato ostanite postojani i nemojte dopustiti da vas opet učine robovima. ² Slušajte! Ja, Pavao, govorim vam: Ako se vratite Zakonu time što ćete se obrezati, Krist vam neće koristiti. ³ Još jednom upozoravam svakoga tko pusti da bude obrezan: mora se pridržavati cijeloga Zakona. ⁴ Oni među vama koji se pokušaju opravdati pred Bogom po Zakonu nemaju više veze s Kristom. Niste više u Božjoj milosti. ⁵ Duh nas jača da u vjeri željno iščekujemo pravednost kojoj se nadamo. ⁶ U Kristu Isusu ni obrezanje ni neobrezanje nemaju nikakve vrijednosti. Vrijedi samo vjera koja se očituje u ljubavi.

⁷ Tako ste dobro trčali utrku. Tko vas je spriječio da se i dalje pokoravate putu istine? ⁸ Taj nagovor koji vas je odveo od istine ne dolazi od Boga koji vas je pozvao. ⁹ Malo kvasca digne čitavo tijesto. ¹⁰ Imam povjerenja u Gospodina da nećete vjerovati ničemu drugom osim onomu čemu sam vas ja učio, a onaj tko vas uznemiruje bit će kažnjen, tko god da bio.

¹¹ Braćo i sestre, ja ne učim da muškarci moraju biti obrezani. Kad bih propovijedao obrezanje, zašto bi me onda progonili? Kad bih propovijedao obrezanje, tada se mojem učenju o križu nitko ne bi suprotstavljao. ¹² Htio bih da se oni koji vas uznemiruju ne samo obrežu nego i kastriraju.

*4:27 Citat iz Iz 54,1.

†4:30 Citat iz Post 21,10.

¹³ Braćo i sestre, Bog vas je pozvao da živite u slobodi, ali nemojte da vaša sloboda postane izgovor da udovoljavate svojim sebičnim željama. Umjesto toga, služite jedni drugima u ljubavi. ¹⁴ Cijeli je Zakon sažet u jednoj zapovijedi, a ona glasi: »Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe.«^{*} ¹⁵ Ako nastavite jedni druge gristi i izjedati, pazite da se međusobno ne istrijebite.

Duh i želje naše naravi

¹⁶ Kažem vam: neka Duh upravlja vašim ponašanjem, tada nećete zadovoljavati žudnje svoje tjelesne naravi. ¹⁷ Jer želje vaše tjelesne naravi — protive se Duhu, a želje Duha — protive se tjelesnoj naravi. To se dvoje međusobno protivi tako da ne činite ono što biste željeli. ¹⁸ Ali ako dopustite da vas vodi Duh, niste podložni Zakonu.

¹⁹ Djela koja pripadaju našoj tjelesnoj naravi potpuno su jasna: to je seksualni nemoral, nečistoća, nepristojnost, ²⁰ štovanje lažnih bogova, vraćanje i čarobnjaštvo, neprijateljstvo, izazivanje sukoba, zavist, razdražljivost, sebičnost, nesloga, razdori, strančarenje, ²¹ ljubomora, pijančevanje, orgijanje i tome slično. Što se toga tiče, upozoravam vas kao što sam vas već prije upozoravao: oni koji takvo što čine neće biti dio Božjeg kraljevstva. ²² Plod koji daje Duh je: ljubav, radost, mir, strpljivost, dobrotu, dobrotivost, vjernost, ²³ blagost i samokontrola. Protiv toga nema nikakvog zakona. ²⁴ Oni koji pripadaju Kristu Isusu razapeli su na križu svoju tjelesnu narav sa svim svojim djelovanjem i željama. ²⁵ Duh je izvor našega novog života. Slijedimo, dakle, Duha! ²⁶ Nemojmo biti umišljeni! Ne izazivajmo jedni druge i nemojmo jedni drugima zavidjeti!

Pomažite jedni drugima

6 Braćo i sestre, ako nekoga zateknete u prijestupu, vi koji ste duhovni privedite ga da se opet vrati na pravi put, ali činite to u duhu blagosti. Čuvajte se da i vi ne padnete u iskušenje. ² Pomažite jedni drugima nositi bremena! Tako ćete istinski slijediti Kristov zakon. ³ Ako netko misli da je važan, a zapravo nije, samog sebe zavarava. ⁴ Svatko neka sâm ispituje svoje postupke, tako će se moći ponositi samim sobom, bez uspoređivanja s drugima. ⁵ Svatko treba sâm nositi svoju odgovornost.

⁶ Onaj tko je poučavan istinama Božje poruke neka podijeli sve dobro što ima s onim tko ga poučava.

⁷ Nemojte se zavaravati: Boga se ne da izrugivati! Ono što čovjek sije, to će i žeti. ⁸ Tko sije da zadovolji svoju tjelesnu narav, žet će iz nje propast. Ali onaj tko sije da udovolji Duhu, žet će od Duha vječni život. ⁹ Nemojmo se umoriti čineći dobro, jer ćemo u pravo vrijeme žeti žetvu ako ne posustanemo. ¹⁰ Kad imate priliku, ne propuštajte činiti dobro svim ljudima, posebno onima koji su naša obitelj po vjeri.

Završna poruka

¹¹ Pogledajte kakvim vam velikim slovima pišem vlastitom rukom. ¹² Svi oni koji se obaziru na to što će ljudi reći pokušavaju vas prisiliti da se obrežete. Ali oni to čine samo zato da ne bi bili progonjeni zbog Kristova križa. ¹³ Čak i oni koji su obrezani — sami se ne pridržavaju Zakona. No, oni ipak žele da se obrežete kako bi se mogli hvaliti vašom podložnošću činu obrezanja.

¹⁴ Nadam se da se neću nikada ničime hvaliti osim križem našega Gospodina Isusa Krista. Po njemu je svijet raza-

*5:14 Citat iz Lev 19,18.

pet za mene i ja sam razapet za svijet.
¹⁵Jer niti što znači obrezanje niti neo-
brezanje. Ono što je važno jest Božje
novo stvorenje. ¹⁶Mir i milost svima
onima koji žive po tom mjerilu, svim
Božjim ljudima*.

¹⁷Odsad neka mi nitko više ne zadaje
nevolje jer već nosim ožiljke trpljenja[†]
za Isusa na svojem tijelu.

¹⁸Braćo i sestre! Neka milost našega
Gospodina Isusa Krista bude s vašim
duhom. Amen.

***6:16 Božjim ljudima** Doslovno: Božjem Izraelu.

[†]**6:17 ožiljci trpljenja** Pavla su mnogo puta tukli oni koji su se protivili učenju o Kristu. Vjerojatno ovdje spominje te ožiljke.